

En vandring till Betlehem

Redaktörer: Kjell Jonasson, Pelle Söderbäck

Översättning: Ulla-Stina Rask

Målningar: Zaki Baboun, Betlehem

Grafisk form och produktion: Åke Paulsson

Tryck: åtta45

ISBN: 978-91-979840-7-2

© Svenska kyrkan 2013

Det kom ett brev...

...avsänt från Betlehem, Jesu födelsestad. Den stad vi sjunger om, läser om och vandrar till under adventstiden.

Brevet kom från nätverket Kairos Palestine (www.kairospalestine.ps), ett nätverk av kristna från olika kyrkor i regionen. Det innehöll en inbjudan: slå följe med oss på vandringen till Betlehem. Låt oss tillsammans förbereda oss för mötet med barnet som föds i krubban under julnatten.

I brevet från Betlehem står det bland annat: vi vill dela både vår verklighet och vårt hopp med er. Vi vill låta er uppleva dagens Betlehem, det som fortfarande är julsalmens "Betlehem du lilla stad", även om den idag är omgiven av en mur och många bosättningar:

Det här häftet är en guide på vandringen. För varje adventssöndag finns två korta meditationer; skrivna av kristna palestinier från olika kyrkor. Texterna är strukturerade för att passa in i vår evangeliebok. En text för 3:e söndagen i advent är skriven i ett samarbete mellan Betlehems lutherske kyrkoherde Mitri Raheb och ärkebiskop Anders Wejryd.

Vill du veta mer om Kairos Palestina eller vill du hitta mer av förberedelsematerial inför vandringen till Betlehem? Vill er församling jobba med dessa frågor? Vill ni fördjupa era kunskaper om konflikten och arbeta med er egen teologi? Då finns en samtalshandledning med nödvändiga dokument och användbara länkar på Svenska kyrkans hemsida. Adressen för att hitta materialet är: www.svenskakyrkan.se/kairospalestina

Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt... (Luk 2:15)

I detta häfte medverkar:

Imad Haddad är pastor i ELCJHL (Evangelisk-lutherska kyrkan i Jordanien och det heliga landet) med tjänst i kyrkan i Ramallah. Han har studerat vid teologiska seminarier i Beirut, Libanon, och i Columbia i South Carolina i USA. I mars 2008 prästvigdes han till tjänst.

Theodosius (Atallah) Hanna föddes i den galileiska byn Al Rameh och gick i skolan där innan han fortsatte sina studier vid Grekisk Ortodoxa Prästseminariet i Jerusalem. Han avlade examen vid den teologiska fakulteten i Tessalonike i Grekland. 1991 prästvigdes han för tjänst i Gravkyrkan/Uppståndelsekyrkan i Jerusalem. Han har fått ett stort antal utmärkelser från många arabiska och muslimska länder, och även från Barcelona i Spanien.

Munther Isaac är studierektor, lärare och körledare vid Bethlehem Bible College. Han är också ledare för den internationella konferensen Christ at the Checkpoint. För närvarande bedriver han även doktorandstudier vid Oxford Center for Mission Studies. Hans forskning handlar om bibelteologi rörande landet, med särskild betoning på den palestinska kyrkan.

Hind Khoury är palestinsk kristen som arbetat i mer än tjugo år med ekonomisk utveckling i de ockuperade palestinska områdena. 2005 utsågs hon av den palestinska myndigheten till minister för Jerusalemsfrågor. Senare blev hon Palestinas ambassadör i Frankrike.

Fadwa (Abla) Nasir är pensionär och delägare i familjens affärsverksamhet i Ramallah. Hon har utbildning i utvecklingspsykologi och rådgivning och sitter i en rad styrelser för lokala organisationer, bl a YWCA i Palestina, Sabeel Centre för befrielsesteologi, Rawdat El Zuhour, Nationella musikkonservatoriet och Tamerinstitutet för samhällsutbildning.

Mitri Raheb är kyrkoherde i den lutherska kyrkan i Betlehem, den stad där han också är född. Han har studerat teologi i Tyskland och avlade 1988 en doktorsexamen vid Universitetet i Marburg. Han är synodpresident i den lutherska kyrkan, ELCJHL och grundare av Diyar konsortium.

Michel Sabbah föddes i en kristen palestinsk familj i Nasaret och har varit patriark i den romersk-katolska kyrkan i Jerusalem. Han är medförfattare till dokumentet Kairos Palestina och har varit engagerad i flera organisationer som arbetar för fred och rättvisa.

Anders Wejryd är sedan år 2006 Svenska kyrkans ärkebiskop.

Jean Zaru leder Vännernas Samfund (Kväkarna) i Ramallah och en av initiativtagarna till den kristna fredsorganisationen Sabeel. Hon har suttit i den internationella styrelsen för YWCA, även i YWCA:s styrelse i Jerusalem, samt i Kyrkornas Världsråds centralkommitté. Jean Zaru är författare till boken "Fångad av icke-våld – en palestinsk kvinna talar" och har publicerat en mängd artiklar. Hon har tagit emot det svenska Anna Lindh-priset för sitt icke-våldsenagemang.

Angår detta oss?

av Hans-Erik Nordin, biskop i kyrkomötets internationella nämnd

Betlehem är en märkvärdig stad. I berättelsen om Jesu födelse framträder denna lilla oansenliga stad i romarrikets utkant som ett centrum för hela universum. I slutet av 2009 stod Betlehem åter i centrum när representanter för kyrkorna i det heliga landet och för kyrkoledare från hela världen samlades i den lutherska kyrkan för att ta emot det dokument som kallas Kairos Palestina.

Dokumentet utgör ett rop från våra palestinska bröder och systrar i Palestina. De påstår, som i julevangeliet, att "tiden är inne" (grek. kairos) för något nytt och genomgripande. De proklamerar tro, hopp och kärlek mitt i en situation av betryck, hopplöshet och motsättningar.

Dokumentet från de kristna i Palestina är märkvärdigt. Det är inte religiösa floskler som läggs som en from dimridå över en bister verklighet, utan ett tydligt försök att mycket konkret uttrycka vad det innebär att vara kristen i en värld präglad av våld och konflikter; av kriser och orättvisor.

Tron på Kristus ger ett obändigt hopp i ett läge när hopplösheten tar strupgrepp. Och kärleken är inte menlös. De kristna palestinierna riktar skarp kritik mot Israels ockupation, men i samma andetag väljer man i Kristi efterföljd att inte demonisera "den Andre", utan se det mänskliga i varje människa, också ockupanten.

När jag läser evangeliernas budskap och detta Kairosdokument parallellt, båda tillkomna i en situation av förtryck under främmande makt, ser jag hur de stora orden "tro, hopp och kärlek" tar gestalt. Jag påminns om att Gud inte ser världen uppifrån, utan Gud kommer till oss inifrån och nedanifrån. I och genom Kristus delar Gud allas vår livsväg och lever bland folken – inte minst bland alla dem som hamnat i marginalen.

Budskapet från de kristna i Mellanöstern kan också hjälpa oss att tydliggöra vår tro och vårt engagemang. Det är en resurs som hjälper oss att se och förstå vår omvärld, och det kan inspirera oss i vårt sätt att forma våra liv.

Första söndagen i advent

Ett nådens år

Herrens Ande är över mig, ty han har smört mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren (Luk 4: 18-19)

Tvångsflyttningar är idag det största hotet mot palestiniers liv och påverkar vardagen mer än någon enskild militär operation. Av registrerade palestinska flyktingar finns 41 procent på ockuperad palestinsk mark, 40 procent i Jordanien och de övriga i Syrien och Libanon.

Nästan en tredjedel av de palestinier som bor i Betlehemsregionen är flyktingar. Åren 1949-1950 skapades tre flyktingläger; Aida Camp, Dheisheh Camp och Beit Jibrin/Azzeh Camp. Här bor idag över 22 000 palestinier. Arbetslösheten där är hög, skolorna överfyllda, det är brist på rent vatten och de sanitära förhållandena är svåra.

Många palestinier fängslas. Idag finns nära 5000 politiska fångar varav över 200 är barn. De lever under svåra förhållanden.

Rättvisans Gud: Hör vårt rop!

av Imad Haddad

"Nu väntar Herren på att få visa er nåd, nu vill han uppenbara sin höghet genom att förbarma sig över er. Ty Herren är en rättvis Gud, lyckliga de som sätter sitt hopp till honom! Sions folk, du som bor i Jerusalem, gråt inte mer. Han skall visa dig nåd när du ropar till honom, så snart han hör din bön skall han svara (Jes 30:18-19).

Det palestinska folket gråter fortfarande. När skall du förbarma dig över oss Herre? När skall du visa oss nåd? När skall våra fångna bli befriade? Hur länge skall palestinska fångar behöva hungerstrejka för att göra sina röster hörda? Herre, vi ropar till dig. Dröj inte längre, visa oss nåd och rättvisa och för oss in i det överflödande liv som du lovat oss!

Detta är det rop av frustration som stiger upp från andra sidan fängelsegallren, dessa fängelser som är fulla av ungdomar och vuxna, män och kvinnor, människor som längtar efter liv och rättvisa. Dock är det bara ett fåtal andra som hör deras rop. Människovärdet krossas gång på gång då palestinska barn, män och kvinnor arresteras och sätts i "förvar" på ett orättfärdigt sätt och i många fall inte ens får sina fall prövade i en rättegång, ännu mindre i en rättvis sådan.

År efter år kommer adventstiden och knackar på vår dörr. I glädje höjer vi våra röster och förkunnar i sång och tal: *"Bana väg för Herren..."*. Ändå är våra åtgärder för att bana väg för Herren ganska vaga och kraftlösa, och vi talar med låg röst i stället för att ropa högt om tröst och hjälp. (Jes 40:1-3).

Situationen för de palestinier som är fängslade – ”i förvar” som det kallas – blir allt värre. Då inser vi att det vi får veta, bara är brottstycken av vad de fängslade personerna går igenom:

Vi får höra om omänsklig behandling men sällan om de bestraffningar de måste utstå om de protesterar.

Vi får höra om hur barn arresteras och fängslas, men inte vilka trauman dessa barn måste gå igenom.

Vi vet att Röda Korset och/eller Röda Halvmånen försöker hjälpa med besök från familjerna till fängslade barn. Men inte hur det går för de barn som växer upp utan att få träffa sina föräldrar därför att en av dem, eller båda, också är i fängelse.

Vi vet att det finns möjlighet för intagna att få tillgång till böcker, men vi vet inget om svårigheterna för dem som vill försöka bedriva studier i fängelset.

”Jag har gett dig ditt namn, du är min...” (Jes 43:1). Våra namn uttrycker vår personlighet, de står för något av det som är speciellt just för oss som individer. Gud kallar oss vid namn därför att vi är speciella och dyrbara i hans ögon. De fängslade är berövade denna rättighet, de benämns inte med sina namn utan bara med nummer. Men människor är inte nummer, de är individer som är ämnade att leva i frihet, med rättigheter.

Både av världssamfundet och i förhandlingssammanhang behandlas palestinska fångar tyvärr som siffror i kolumner – man bortser från det faktum att dessa siffror faktiskt står för levande människor.

Glädjens budskap för de fattiga, frihet för de fångna, syn för de blinda och frihet åt de betryckta. Det här är de bibelord som Jesus läste i början av sin gärning. Från första början stod det klart att Jesus skulle stöta på problem om han ville förkunna sitt ärende och sin agenda inför folk och makthavare. Men han var fast besluten att predika ”ett nådens år från Herren”: Den kristna kyrkan i vår tid har en kallelse att följa samma agenda. Vi är kallade att förkunna glädjens budskap om frihet, rättvisa, jämlikhet, tro, hopp och kärlek.

Låt oss tillsammans leva ut och förverkliga denna frihet som getts oss, när vi firar advent i år. Låt oss också göra verklighet av det vi tror på och ropa efter frihet, inte bara i andligt avseende utan också för de reella omständigheter som människor lever under. Om Kristus har gjort oss fria, så är det friheten vi måste förkunna!

Det är dags för den kristna kyrkan att skaka av sig allt gammalt damm som står för rädsla, splittring och låsningar, och på allvar börja leva i enlighet med Kristi ord och gärningar, för kyrkans Herre är nådens och rättvisans Gud.

Världen behöver broar, inte murar

av Atallah Hanna

Adventstiden är en speciell och helig tid, en tid då vi förbereder oss för att ta emot gudabarnet som föds för att komma till oss med frälsning. Under den här tiden får den som är troende hjälp av kyrkan att steg för steg låta sig inneslutas i en atmosfär av fest och glädje, detta oberoende av vilken kyrklig tradition man lever i. I vissa traditioner tillämpas fasta och bön för att förbereda den troende så att hon kan ta emot Frälsaren i sitt hjärta som om det vore krubban, stallet eller grottan som innesluter Frälsaren som kommit för att välkomna alla in i ett liv fyllt av nåd och välsignelser.

Messias har kommit till vår värld för att göra alla människor till ett med varandra. Han har kommit för att ingjuta kärlek i våra hjärtan och för att bygga broar av förståelse och gemenskap mellan alla.

Utifrån en fast förankring i vår kristna tro måste vi helt och hållet ta avstånd från att det byggs diskriminerande murar som skiljer människor åt och skapar en känsla av att man lever i ett gigantiskt fängelse. Vårt palestinska folk lider på grund av denna diskriminerande separationsmur, som tar ifrån oss vår rörelsefrihet. Vi som är kristna och tror på den Heliga Skrift, kräver att denna separationsmur rivs ner. Vad världen behöver är inte murar, utan broar – broar av kärlek och samförstånd.

Som kristna ber vi till Jesus Kristus att lyfta bort orättfärdiga ok och förtryckets alla redskap, också den mur som ingen besökare i Betlehem kan undgå att se och som sänder ut ett budskap som är motsatsen till det ursprungliga budskapet från Betlehem, budskapet om gudabarnet som föddes i ett stall för att föra samman människor med varandra, inte för att skilja dem åt.

Vi ber om fred grundad på rättvisa och att alla uttryck för segregering och diskriminering skall försvinna – i första hand separationsmuren.

Andra söndagen i advent

Guds rike är nära

Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet (Mark 1: 14-15)

De israeliska bosättarna på palestinsk mark blir allt fler och allt mer aggressiva. Efter 46 år av ockupation finns idag mer än 550 000 bosättare fördelade på 150 bosättningar och 100 utposter. Deras existens och tillväxt har effektivt satt stopp för en så kallad tvåstats-lösning.

Genom ett ökat antal bosättningar kommer de också att spela en allt större roll för palestiniers möjlighet till överlevnad. De palestinska samhällena reduceras gradvis till att bli isolerade och belägrade, omgivna av bosättningar. När fattigdomen och utsattheten ökar ställs palestinier inför ett val; att fortsätta leva i skuggan av bosättningarna eller att lämna landet. Ofta får de illegala bosättningarna bibliska namn. Detta för att ge en bild av att landstölderna har ett gudomligt mandat.

Att stjäl en annans mark

av Munther Isaac

Konfiskering av mark är inget nytt fenomen. I bibeln finns en berättelse som kanske bättre än något annat illustrerar hur "kunglig makt" kan missbrukas när det handlar om land och markägarande. Den handlar om kung Ahab och Nabots vingård (1 Kungaboken 21). Att den här skildringen getts så stort utrymme i bibeltexten tyder på att den är viktig och värd att uppmärksammas.

Ahab var kung över Nordriket när han upptäckte vingården som israeliten Nabot ägde. Han beslagtog den och förut-satte att han hade gudomlig befogenhet att kräva att Nabot sålde vingården till honom (21:2), men Nabot vägrade. Hans övertygelse var att han anförtröts den här marken av Gud själv, som ett arv, och att han därför inte kunde sälja den (21:3).

Den beryktade drottning Jezebel lade sig i det hela och påminde Ahab om att han i egenskap av Israels kung hade rätt att ta vingården (21:7). Detta grundat på den enkla tesen "du kan göra det – alltså ska du göra det". En plan gjordes upp, Nabot mördades och Ahab tog vingården (21:16). Ingen ursäkt framfördes. Här var det makt och manipulation som var i verksamhet. Offret i proceduren var Nabot, som representerade de maktlösa bönderna i den tidens Israel. Man kan se en slående skillnad i hur Nabot och Ahab ser på den aktuella markbiten. Den ene betraktar den som en gåva, den andre som en rättighet. Den ene ansåg att den tillhörde folket, den andre ville ha den för att kunna inkludera den i sitt eget imperium.

Det finns likheter mellan Nabots inställning och det sätt på vilket många av vår tids palestinska bönder ser på sin mark. Det är inte förvånande att palestinerna har valt olivträdet som symbol, för det påminner dem om deras rötter och om att de tillhör landet. Den här inställningen kan sammanfattas med Walter Brueggemanns ord:

Nabot har ansvar för marken, men han kontrollerar den inte. Förhållandet är inte att marken tillhör honom, utan att han tillhör marken.

Eftersom bibeln är en bok om hopp och rättvisa, slutade inte historien där: Den slutade med att Ahab blev dömd som skyldig till mord och stöld. Kungen var den som skulle bevaka att lag och rätt upprätthölls i landet (Ps 72) men blev i stället orsak till att folket drabbades av orättfärdighet. Gud grep in och skipade rättvisa, för han är en Gud som är angelägen om rättvisa. Det hade Ahab glömt bort:

"Det rätta, endast det rätta, skall vara din strävan. Då får du leva och ta i besittning det land som Herren, din Gud, vill ge dig." (5 Mos 16:20)

Låt oss under denna advents- och jultid komma ihåg att vårt bibliska hopp uppenbarades i barnet i Betlehem, som förde fram och förkroppsligade en helt ny form av kungamakt. Jesus är den ultimata kungen av rättvisa och odmjukhet. Profeten Jeremia sade så här om honom:

"Det skall komma en tid, säger Herren, då jag skall låta ett rättfärdigt skott växa ur Davids stam. Han skall vara konung och härska med vishet och skapa rätt och rättfärdighet i landet." (Jer 23:5)

Jesus kallar oss, som är hans efterföljare idag, att föra fram hans rike och hans vision för landet. Den rättfärdige kungen från Betlehem regerar med rätt och rättfärdighet, och på samma sätt skall vår kallelse och verksamhet kännetecknas av rätt och rättfärdighet.

Hoppet väcks på nytt

av Hind Khoury

Jag upphör aldrig att förundras över det som händer med mig varje år, när jultiden börjar närma sig: Som genom ett mirakel blir mitt tyngda hjärta lättare och fylls av glädje och hopp. Jag blir uppmuntrad av invånarna i Betlehem som i alla tider, genom en rad krig och nu under ockupation, aldrig försummat att fira julen och ära den nyfödde kungen, fridens och kärlekens härskare.

Mitt hjärta blir lättare till och med i skuggan av apartheidmuren som jag ser från dörren till mitt hem i Betlehem. Muren är en mörk påminnelse om Israels ockupation som stryper våra livsvillkor, äter upp vårt land och nekar oss friheten att röra oss och att besöka vänner och släktingar. Den påminner mig om att vi längtar efter att få

leva ett normalt liv mitt under de onormala villkor som ockupationen skapar. Men vi tvingas stå ut med dessa orättfärdigheter, och som ytterligare sten på börda framställs vårt motstånd som terrorism och vår utsatthet som aggression.

Den här förvandlingen är obegriplig. Hur kan hjärtat bli lättare när våra politiska fångar, av vilka många inte ens fått någon laglig rättegång eller dom, försmäktar i israeliska fängelser? Hur kan hjärtat bli lättare när våra flyktingar väntar i sina läger bara för att mötas av ännu mer frustration då de nekas sina rättigheter och drivs bort från sina hem? Och ytterligare: Vad kan man se för ljus i en region som splittras av krig och miljontals människor tvingas på flykt?

Nu när hoppet väcks på nytt inom mig inför ännu en jul, och jag känner glädjen i att få dela med mig och att visa omsorg, kan jag se på mina medmänniskor med en större tro på deras goda vilja. Livet ter sig på nytt lovande, det är värt alla hårda ansträngningar och strävanden, och än en gång blir jag påmind om att jag inte kan leva utan julen. Tack vare detta barns oansenliga födelse i Betlehem finns det räddning för hela mänskligheten. Julens enkla budskap innehåller livets hemlighet, som har en avgörande betydelse för hela vår existens. När vi väl fått upp ögonen för denna enkla sanning, förstår vi att vi lever i den här världen för att bidra till det liv som är ett överflödande liv.

Det är min bön att många av oss under den kommande jultiden skall kunna ta till oss julens under så att vi tänker på de fattiga, de hemlösa och de förtryckta.

Det är min bön att tusentals hjärtan den här julen skall besluta sig för att outtröttligt fortsätta arbetet för en bättre värld där rätt och rättvisa respekteras, och där arbete och resurser används för att lindra smärta och lidande i stället för att tjäna ytliga mål och maktbegär.

Det är min bön att människor under den här julen skall söka sin sanna och äkta kallelse. I vårt kära Mellanöstern finns nu många både nya och gamla flyktingar, inklusive de palestinska som bara önskar att de kunde få återvända till sina hem, vilket de också har rätt till. Med så många hemlösa och utblottade föräldrar, barn och gamla, så många fler döda och skadade, så många förstörda hem, så mycket lidande, så många samhällen som slitits sönder, finns det förvisso någon glädje och något hopp att dela, någon fred att bygga upp och någon god vilja som kan visa på att vi bryr oss och att vi alla är sant mänskliga och förtjänar ett värdigt liv.

Tredje söndagen i advent

Bana väg för Herren

En röst ropar i öknen, Bana väg för Herren, gör hans stigar raka. Varje klyfta ska fyllas, varje berg och höjd ska sänkas. Krokiga stigar ska rätas och steniga vägar ska jämnas. Och alla människor ska se Guds frälsning (Luk 3: 4-6).

När östra Jerusalem ockuperades av Israel år 1967 sågs de palestinier som bodde där som immigranter. Det betyder att en palestinier i Jerusalem har ett Jerusalem-ID, medan en palestinier på västbanken har ett Västbanken-ID. Om en palestinier från Jerusalem gifter sig med en palestinier från Västbanken måste de ansöka om familjeåterförening. Idag kan detta endast göras för ett år i taget. Det är oklart hur många ansökningar om familjeåterföreningar som godkänns. År 2002 började staten Israel bygga en separationsmur på Västbanken. Den består av befästningar, taggtrådsstängsel och bevakningstorn. Samt bitvis av en 8 meter hög betongmur. Totalt är 85 procent av muren byggd på palestinsk mark. 25 000 palestinier är genom muren avskurna från sitt eget land och upp till 50 000 palestinier har förlorat sina hem och blivit flyktingar i sitt eget land. Muren planeras bli 72 mil lång.

Ge alla barn en framtid utan våld

av Mitri Raheb och Anders Wejryd

Om Jesus skulle födas i år skulle han inte födas i Betlehem. Maria och Josef skulle inte släppas in vid checkpointen, inte heller de tre vise männen, och herdarna skulle vara fast innanför murarna och inte få lämna Betlehem. Jesus skulle kanske fötts vid checkpointen, som åtskilliga palestinska barn, och de vise männen och herdarna skulle vara fast på varsin sida om muren.

Förvränger vi den trevliga julberättelsen? Julen har blivit ett överkligt firande av en sorts frid som ingen riktigt kan beskriva. Något man kan predika om när man inte är så noga förberedd, ett slags önsketänkande, när man inte är beredd att själv göra så mycket. Tal om julfrid blir ofta tomt.

När vi sjunger "O Betlehem, du lilla stad", sjunger vi om ett Betlehem som idag är präglad av murar, stängsel och detektorer, omgivet av ett 20-tal bosättningar och utan några som helst expansionsmöjligheter. Muren, som enligt Internationella domstolen är olaglig, skär rakt genom Betlehem och förhindrar palestiniers fria rörlighet. Varje morgon tvingas till exempel palestinska arbetare köa i timmar för att kunna ta sig till sina arbeten. Hela 85 procent av muren har byggts på ockuperat palestinskt område, styckar upp Västbanken och separerar familjer från varandra.

Sedan muren byggts har alltför många markägare runt Betlehem avskurats från sina landområden. Israel har utfärdat konfiskeringsorder av palestinsk mark i ett flertal byar runt Betlehem. Det betyder att palestinska bönder inte längre kan bruka och odla sina jordar med olivträd, fruktträd och grönsaker. Hopplöshet kan explodera. Många utvandrar om någon som helst möjlighet yppar sig. Inte minst lämnar de kristna, som blir allt färre i Mellanöstern.

Den riktiga julen handlar varken om en snövit jul eller om tomten. Julberättelsen handlar om ett flyktingbarn, ett barn vars föräldrar tvingades ge sig av hemifrån därför att kejsaren krävde det, ett barn som sedan måste fly till Egypten för att rädda livet. Julberättelsen är inte särskilt glädjefull om man tänker på Herodes som lät mörda Betlehems barn och Rakels gråt över förlusten av barnen.

Men julberättelsen visar också på det goda. Den handlar framförallt om barnet som behandlades som en kung av de vise männen. De sätter barnet i centrum, det liv som väntar, de möten som kommer att ske. Gud kom till oss som ett barn, sårbart och utsatt, för att rädda denna värld med alla dess problem.

Julens budskap hjälper oss att sätta barnet i fokus och utmanar oss att möta barnet inom oss; sårbarheten, spontaniteten och nyfikenheten på livet. Kristen tro handlar om livsmod, att stärka barns lust att leva. Att ge barnen möjligheter att delta och uttrycka sina tankar är bland de viktigaste uppgifter vi har som vuxna. Att ta barnen på allvar, lyssna på deras uppriktighet, utmanande frågor och förslag på lösningar på de problem vi möter.

Som vuxna har vi ett särskilt ansvar att lyssna till barnen och främja deras utveckling. Barn har inga meriter och heller ingen skuld. De sätter ofta fingret på det vi inte vågar eller orkar se. I relationen mellan barn och vuxna måste de som bestämmer mest tänka på dem som bestämmer minst.

Idag är miljoner barn i fara, liksom Jesus var. Barn som lever i krig och konflikt har mycket små utsikter till en uppväxt med trygghet, mat och utbildning. Om vi tar till oss vad Gud gjort och gör, kan vi inte låta änglarnas ord om fred på jorden bara vara prat – orden måste också uttryckas i visad kärlek och engagemang. Vi måste ge alla barn en framtid utan våld!

Den heliga familjen

av Abla Nasir

Vi jämför ofta vår egen politiskt oroliga tid och ockupationen av vårt land, med tiden kring Jesu födelse. I mitt försök till en teologisk reflektion kring återförening av familjer, tänker jag på den heliga familjen som fick fly till Egypten för att skydda Jesusbarnet från kung Herodes vrede och vanvett. Han hade befallt att alla barn under två år skulle dödas, men i en dröm fick Josef ett budskap från en ängel: *"Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och fly till Egypten och stanna där tills jag säger till dig, ty Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det"* (Matt 2:13). Familjen stannade i Egypten tills de fick höra att Herodes var död, och först då återvände de till sitt hemland. De valde att bosätta sig i en liten by som hette Nasaret, och där växte Jesus upp.

Den heliga familjen som sökte skydd i Egypten från faror och död, väcker minnen av palestinska familjer som också sökte skydd i andra byar och grannländer undan grymheter och ödeläggelse i samband med kriget 1948. Det finns många berättelser om familjer som tvingades lämna sina hem eller fly undan faror och aldrig kunnat återvända till sina hem efter att kriget var över. Otaliga familjer splittrades under den här tiden och har aldrig kunnat återförenas.

Jag minns berättelsen om familjen Habib från Haifa, där modern och barnen flydde till Egypten för att sätta sig i säkerhet. De bodde hos vänner och släktingar tills kriget var över. När de ville återvända och förenas med fadern i familjen, så tilläts de inte det. Efter ihärdiga försök att förena familjen fick modern till sist tillstånd att komma tillbaka, men inte barnen, och hon fick inte komma till Haifa utan till Jerusalem. Paret bosatte sig där men fick aldrig tillåtelse att återförena hela familjen i sitt eget hemland.

Det finns så många palestinska familjer som lever utspridda i olika delar av världen, också inom vårt eget ockuperade lands gränser där de nekas möjligheten till återförening. Det byggs murar, och nya regler och pålagor skapas för att skilja familjemedlemmar åt utifrån ett begrepp som kallas "center of life" och som ockupationsmyndigheten fastställer åt oss. Som mor frågar jag mig själv: Var är mitt "center of life", var hör jag hemma? Är det inte i det land där jag är född, hos den familj som jag vuxit upp med, men också hos den nya familj som jag bildat med man och barn under livets gång? Det här borde vara självklara och naturliga saker, men i detta land där orättvisan härskar är inget sådant självklart eller naturligt för oss. Vi lever under en orättvis statsmakt som hävdar en gudomlig rätt till mitt hemland och som tar emot familjer från hela världen så att de kan förenas här hos oss, medan min egen familj är splittrad på flera olika orter och vi är förbjudna att återförenas.

Josef flydde till Egypten för att skydda sin familj från fara, och sedan kunde han ta med dem tillbaka hem i säkerhet. Det är en sådan familjegemenskap som vi vuxit upp i, där vi tar hand om varandra i kärlek och alltid försöker hjälpa och skydda varandra även om det kräver uppoffringar. Så ser det naturliga band ut som håller samman en familj och en släkt. Men här utsätts detta naturliga band dagligen för starka påfrestningar. Även om dessa inte rår på den kraft som ligger i de känslomässiga banden, så har de medfört att vi rent fysiskt skilts åt och slitits från varandra på ett oerhört brutalt sätt.

Fjärde söndagen i advent

Herrens moder

Salig hon som trodde, ty det som Herren har låtit säga henne skall gå i uppfyllelse (Luk 1:45).

WHO rekommenderar 100 liter rent vatten per person och dag. Medeltillgången för en palestiniere är 70 liter, för en israel 200 liter. Omkring 200 000 palestinier på västbanken har ingen regelbunden tillgång till vatten. Därför kan de tvingas resa långa sträckor för att köpa vatten. Resor som ofta förhindras av militärkontroller och barriärer. Den palestinska myndigheten har bara tillgång till 20 procent av det vatten som finns på deras område. I en Amnestyrapport från oktober 2009 anklagades Israel för att stoppa vattentillförseln till palestinerna. Israel har total kontroll över de gemensamma vattenresurserna. Brist på vatten har också fått förödande konsekvenser på odlingsmark. Sommaren 2012 drabbades byar runt Betlehem av akut vattenbrist. 30 000 människor saknade rent vatten i mer än två veckor. Vattenförsörjningen byggs inte ut.

Jungfru Maria sjunger om befrielse

av Jean Zaru

Det är härligt att vakna den här årstiden och höra fåglarna sjunga i olivträdet på min gårdsplan. De ropar på andra fåglar och berättar att här finns mat att äta, och så blir det kalas för hela fågelsamhället. De här fåglarna och deras positiva energi fick mig att tänka på Maria, Jesu mor.

Jungfru Maria betraktar utan att blinka det dagliga livets realiteter under romarrikets ockupation: De rika förtrycker de fattiga, de starka bestämmer över de svaga, det byggs upp synliga och osynliga murar av uteslutande, människors hem beslagtas eller rivs ned, mark konfiskeras, människor fråntas sin rätt till vatten, rörelsefriheten begränsas, tillträdet till heliga platser förbjuds.

Palestinska flyktingar bor fortfarande i flyktingläger sedan Nakhba ("katastrofen") 1948, några sedan sexdagarskriget 1967, och många har blivit flyktingar mer än en gång. Det är meningen att flyktingstatus skall vara ett temporärt tillstånd, men det har kommit att bli permanent. Många flyktingar lever i exil i sitt eget hemland. Allt sådant bevitnade också Maria på sin tid. Maria var själv en flykting när hon, Josef och Jesus begav sig till Egypten, men för dem blev det möjligt att återvända till hemlandet.

Maria förstår vad rätten att återvända betyder för flyktingar. I skuggan av den romerska ockupationen står hon där och bär fram sitt vittnesbörd och lovsjunger sin Gud och frälsare. Med stark och klar röst sjunger hon ut sin förtröstan på att Gud skall befria de fångna och lösa dem som lider under ett laglöst förtryck. Maria sjunger om att Gud skall vända upp och ned på världen, att bergen skall falla och dalarna höjas – på något sätt som vi ännu inte vet, skall Gud störta de mäktiga rikena och resa upp en ny mänsklig gemenskap av hela Guds folk (fritt tolkat ur Marias lovsång i Luk 1:46–56).

Kan jag, efter att ha upplevt 46 år av ockupation och berövande av alla grundläggande rättigheter, fortsätta att sjunga som Maria och förmedla ett glädjens budskap?

I Lukasevangeliet berättas att den ogifta Maria inte förblir ensam med sin oro och rädsla utan söker stöd hos en annan kvinna, Elisabeth. Uppfyllda av den helige Ande som lyfter och bär de förtryckta, brister de båda kvinnorna ut i glädje och jubel över Guds befrielseverk. I sin lovsång, Magnificat, förkunnar Maria Guds frälsning och välgärningar för de förödmjukade och nedtrampade. Och Guds kommande välgärningar för alla, utan undantag, är ingenting man bara skall invänta i passivitet. De föds in i oss idag, i vår egen kropp, och kommer till uttryck i vår kamp och våra strävanden för rättfärdighet. På det sättet kommer hoppet till dem som inte har något hopp... Det kristna hoppet är en motståndsrörelse *för* livet och inte mot det. Det är inte ett hopp som är inriktat på framtiden, utan det är till för nuet, för ögonblicket som är just nu. Att hoppas på rättvisa innebär att vi behöver arbeta för rättvisa. Att hoppas på fred betyder att vi behöver arbeta för fred.

Budskapet riktade sig till de fattiga, de fångna, de blinda och de förtryckta. Ja, mina vänner – hur kan jag då låta bli att sjunga?

Må den här jultiden bli en tid då vårt hopp och vårt engagemang förnyas!

Jag vill tända ett vänskapens ljus under denna juletid – glädjens ljus, trots all sorg; hoppets ljus där förtvivlan råder och kärlekens ljus för livet. Jag vet att det finns mer styrka i gemensamma mänskliga relationer än i de fördomar och idéer som vill skilja oss åt.

Livet fortsätter att gå vidare, livet uppfyller sig självt och bekräftar att hoppet bär möjligheter i sig.

Ví har inget vatten!

av Michel Sabbah

Herre, det var här i Betlehem som du föddes.

Det var här du valde att uppenbara dig för alla folk på jorden, för att ge dem livsglädjen tillbaka. Du ville ge dem "liv i överflöd" (Joh 10:10).

Här föddes du, här levde du, och genom din kärleks mysterium förblir du hos oss.

Genom ditt liv, som uppehåller våra liv, fortsätter du att låta regnet falla och solen gå upp över både goda och onda (Matt 5:45), över de förtryckta och deras förtryckare.

Du fortsätter att låta ditt regn falla och din sol gå upp över både de onda och de goda, kanske för att de inte vet vad de gör. Men det finns de som vet. De tror att de främjar det liv som du gett dem genom att förstöra och ta ifrån andra deras liv, det liv som du gav åt alla. Alla är vi dina barn, men vi ser inte alla samma sanning.

Här föddes du och här bodde du. Idag är detta land en plats för krig och död. Landet är belägrat, människor är belägrade, ja till och med vattnet är belägrat. Vi har inget vatten och vi kan inte komma åt det; både mark och vatten har konfiskerats från dem som äger det och som nu är berövade allt detta.

Vi har inget vatten! Inte ens vatten får vi ha!

En dag under ditt liv här på jorden träffade du en samarisk kvinna vid Jakobs brunn och bad henne om vatten att dricka. Du erbjöd henne också ett vatten som ger evigt liv. Vid Jakobs brunn finns det idag en kyrka, en helgedom, och folk kommer dit för att se platsen och för att be. Men staden är omgiven av bosättningar och aggressiva bosättare som inte ber någon om vatten och ännu mindre erbjuder något vatten som kan ge liv.

I Nablus råder idag, liksom i Betlehem, ett stort behov av vatten, och ett människovärdigt liv fritt från bosättare. Precis som invånarna i Nablus och Betlehem är i behov av vatten, är alla invånare i det här landet i behov av det vatten som ger evigt liv, som förvandlar människans sinne och vänder våld och aggression till kärlek, som hjälper oss att se din avbild i varje individ som är skapad av dig.

Vi är ju alla skapade av dig. Din värdighet finns nedlagd i varenda en av oss. Herre, rena våra ögon så att vi kan se, fyll våra sinnen med dig själv och rena oss från denna dödens kultur. Du har sagt att den som ger en bägare vatten åt den som ber om det, ska ärva himmelriket. Den bägare vatten vi har kvar vill vi ge till din ära, för att din överflödande kärlek skall välla över hela din skapelse.

Men vi har inget vatten.

Herre, blicka ner från din himmel och se. Ingiut kärlek i de människor du skapat. Låt rätt och rättfärdighet åter få råda. *"Må det flöda från himlen därovan, må rättfärdighet strömma ur molnen"* (Jes 45:8), och kärlek och vatten som uppfyller allas behov.

Herre, snart är det jul, en glädjens högtid för alla då vi gläds över ett nytt liv och en ny mänsklighet som på nytt lyssnar till sången "Ära åt Gud i höjden och frid på jorden". Detta land och alla dess invånare, där några kan njuta av vatten genom förtryck och andra inte har något vatten, är i behov av det vatten som kan skapa ett verkligt liv i det här landet och i Guds rike.

Herre, *"blicka ner från din himmel och se", "Må det flöda från himlen därovan, må rättfärdighet strömma ur molnen"* (Jes 45:8).

Ett rop om hopp i frånvaro av hopp

av Kjell Jonasson

Kairos Palestina dokumentet, som först offentliggjordes i december 2009 har utarbetats av kristna palestinier. Det har fötts i den utsatthet de upplever när de lever under ockupation, med begränsad frihet och under tuffa vardagsvillkor.

I Kairos Palestina dokumentet (KPD) beskriver de kristna palestinierna sin situation. De sätter in den i ett sammanhang och de uppmanar till handling. Dokumentet har tillkommit inom ramen för Kyrkornas Världsråds Palestine-Israel Ecumenical Forum (PIEF) som bildades bland annat för att ge stöd till kyrkorna i Palestina-Israel.

Dokumentet gör inga anspråk på att vara en objektiv analys av konflikten mellan Israel och Palestina. Det är istället ett rop inifrån en situation som gränsar till hopplöshet. "Ett rop om hopp i frånvaro av hopp" – som det uttrycks i dokumentet.

Kyrkorna i den världsvida gemenskapen uppmanas att teologiskt reflektera och utifrån den reflektionen handla för fred och försoning i konflikten mellan Israel och Palestina. De uppmanas att ta teologiskt ansvar att möta det som brukar kallas kristen sionism, eftersom den riktningen negligerar, och därmed underminerar, den kristna närvaron i det Heliga landet. De uppmanar också kyrkorna runt om i världen att engagera sig för att påverka sina regeringar, och världssamfundet i stort att stärka sina insatser för att bereda vägen för en hållbar och rättvis fred för både palestinier och israeler.

Själva dokumentet består av ett förord där de namngivna författarna förklarar dokumentets tillkomst och sammanfattar dess ärende. Kyrkoledare uppmanar att lyssna till ropet och studera dokumentet. Därefter följer dokumentets text som med tydlig utgångspunkt i den aktuella situationen gör en teologisk bearbetning av begreppen "tro, hopp och kärlek från det palestinska lidandets hjärta". Särskilt utrymme ägnas åt frågan om hur man som kristen palestinier förstår Guds Ord och bibelns utsagor om landet.

I sitt svar på KPD påtalar Svenska kyrkan vårt moraliska ansvar att arbeta "för en fredlig och rättvis lösning på den långa konflikten". Med hänvisning till dokumentet "Guds vägar" där Svenska kyrkan bejaktar "vikten av de löften Gud gav i förbunden med folken i landet", avvisas ståndpunkter som erbjuder en teologisk legitimering av orättvisor och ockupation.

